

ANEKS

Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej jako nowe narzędzie współpracy transgranicznej

Celem niniejszego opracowania jest przybliżenie nowej instytucji prawa wspólnotowego dla współpracy transgranicznej, jaką jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT, ang. EGTC – *European Grouping of Territorial Cooperation*), która stanowiąc nową jakość współpracy transgranicznej ma szansę stać się jedną z dróg rozwoju euroregionów. Procedury opisane w tym rozdziale odnoszą się do pierwotnej wersji *Rozporządzenia nr 1082/2006 z dnia 5 lipca 2006 roku w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)*, na bazie którego utworzone zostało EUWT TATRY. Dokument ten został znowelizowany w roku 2013. *Rozporządzenie nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku zmieniające rozporządzenie nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania* jest stosowane od dnia 22.06.2014 r.

1. Geneza powstania EUWT

Zamysł Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej zrodził się z przekonania polityków o konieczności wprowadzenia struktury prawnej, w ramach której mogłyby współpracować publiczne i prywatne podmioty z różnych państw członkowskich ze względu na fakt, iż dotychczas współpraca transgraniczna stanowiąc autonomiczny komponent integracji europejskiej nie mogła opierać się ani na tradycyjnym prawie międzynarodowym, czyli stosunkach międzyrządowych, ani ze względu na rodzaj działań nie mogła zostać ograniczona do kompetencji krajowych. Problem braku takiej struktury był szczególnie widoczny w sytuacji, gdy środki publiczne były wykorzystywane na rzecz finansowania projektów transgranicznych.¹ Organizacjami żywotnie zainteresowanymi uprzywilejowaniem współpracy transgranicznej (w tym współpracy euroregionalnej) poprzez ustanowienie skutecznego instrumentu prawnego pozwalającego na powoływanie i funkcjonowanie struktur transgranicznych na początku pierwszej dekady XXI wieku były Rada Europy oraz Unia Europejska.

Organizacje te podjęły intensywne prace nad wykreowaniem jednolitego narzędzia służącego współpracy transgranicznej na poziomie europejskim. Ich rezultatem były konkurujące ze sobą rozwiązania prawne w tym zakresie. Warto podkreślić, iż nieocenioną rolę w procesie opiniowania projektów regulacji przygotowanych przez Radę Europy i Wspólnoty Europejskie odegrało Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych.

Proces konceptualizacji nowego instrumentu współpracy transgranicznej stanowił przedmiot zainteresowania szerokiej grupy ekspertów, także z Polski. Warto w tym kontekście wspomnieć chociażby o roboczych konsultacjach państw Grupy Wyszehradzkiej z przedstawicielami Rady Europy, które odbyły się 8 lutego 2005 r. w Warszawie. Do uczestnictwa w konsultacjach zaproszono przedstawicieli wszystkich euroregionów istniejących na granicach Polski. Tematyka spotkania dotyczyła analizy porównawczej dwóch innowacyjnych instrumentów współpracy transgranicznej – Euroregionalnych Ugrupowań Współpracy (Rada Europy) oraz Europejskich Ugrupowań Współpracy Transgranicznej (Wspólnota Europejska).²

Należy zasygnalizować, iż eksperci zajmujący się oceną obu koncepcji zasugerowali, aby standardowe ramy prawne współpracy transgranicznej opierały się albo na jednej regulacji wspólnej dla krajów członkowskich UE i krajów spoza UE albo na dwóch oddzielnych regulacjach: Europejskich Ugrupowaniach Współpracy Transgranicznej (EGCC) w odniesieniu do krajów Unii Europejskiej oraz Euroregionalnych Ugrupowaniach Współpracy (ECG) dla krajów spoza Wspólnoty.³

Ostatecznie po prawie dwuletnim procesie opiniowania, analizowania mocnych i słabych stron przygotowywanych przez Radę Europy i Unię Europejską projektów instrumentów prawnych z zakresu współpracy transgranicznej, projekt *Protokołu Dodatkowego nr 3 do Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej między Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi dotyczący ustanowienia Euroregionalnych Ugrupowań Współpracy (ECG)*, który zgodnie z postanowieniami Rady Europy miał wprowadzić nowy instrument prawny służący ułatwieniu współpracy euroregionalnej nie został przyjęty.⁴ Całkowicie odmiennie potoczyły się losy aktu prawnego

¹ Komitet Regionów, *Rozwój EUWT w terenie: wartość dodana i rozwiązania problemów*. Streszczenie, oprac. METIS GmbH, Belgia 2010, s. 2.

² Opracowano na podstawie e-maila Pawła Świeboby – Dyrektora Departamentu Unii Europejskiej MSZ z dnia 21.01.2005 r. do euroregionów na granicach Polski dotyczącego roboczych konsultacji ekspertów państw Grupy Wyszehradzkiej w sprawie projektu *3-go Protokołu Dodatkowego do Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi* (Konwencji Madryckiej) oraz projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejskie Ugrupowania Współpracy Transgranicznej, Związek Euroregion „Tatry”, materiał wewnętrzny, Nowy Targ 2005.

³ Opracowano na podstawie analizy porównawczej EGCC i ECG, Związek Euroregion „Tatry”, materiał wewnętrzny, Nowy Targ 2005.

⁴ Mimo, iż projekt Euroregionalnych Ugrupowań Współpracy znajduje się obecnie w stanie „zamrożenia” warto, dla kompleksowego wymiaru niniejszej analizy, pokrótce przybliżyć koncepcję prawnego instrumentu współpracy transgranicznej przygotowaną przez Radę Europy. Głównym celem powołanego Ugrupowania miało być „promowanie, wspieranie i rozwój, z korzyścią dla społeczeństw, stosunków sąsiedzkich pomiędzy swoimi członkami we wspólnych dziedzinach odpowiedzialności.” Euroregionalne Ugrupowania Współpracy jak wskazuje projekt *Protokołu* miały być ustanawiane na terytorium krajów członkowskich Rady Europy przez społeczności i władze terytorialne oraz dowolne instytucje publiczne i prywatne (z zastrzeżeniem przewagi udziałów władz terytorialnych). Warto w tym miejscu podkreślić, że udział społeczności lub władz terytorialnych w Ugrupowaniu lub w nim członkostwo miał podlegać zatwierdzeniu przez kraj, którego prawo stosowane jest jako właściwe dla tych podmiotów. Dokumentami konstytuującymi ECG zgodnie z zapisami *Protokołu* miały być umowa o współpracy oraz statut. Co istotne Ugrupowanie nie zyskiwało z

przygotowywanego przez Wspólnotę Europejską, bowiem w 2006 r. na podstawie *Rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r.* ustanowiono możliwość powoływania innowacyjnego narzędzia współpracy transgranicznej – Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej.⁵ Proces opiniowania Projektu *Rozporządzenia w sprawie EUWT* obrazuje Tabela nr 1.

Tabela nr 1

Proces opiniowania Rozporządzenia w sprawie EUWT w latach 2004-2006

Lp.	Instytucja	Dokument	Data	Uwagi
1.	Komisja Europejska	<i>Trzeci raport na temat spójności gospodarczej i społecznej</i> ⁶	18.02.2004	Pierwsze wzmianki na temat ustanowienia innowacyjnego narzędzia prawnego – aktu wspólnotowego w postaci EUWT
2.	Komisja Europejska	<i>Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejskie grupy współpracy transgranicznej (EGWT)</i>	14.07.2004	Początkowo tytuł projektu <i>Rozporządzenia</i> dotyczył tylko współpracy transgranicznej. ⁷
3.	Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych	<i>Comments of the Association of European Border Regions (AEBR) on the proposal of European Commission for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a European Grouping of Crossborder Co-operation (EGCC)</i>	06.09.2004	-
4.	Komitet Regionów	<i>Projekt opinii Komitetu Regionów z dnia 18 listopada 2004 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy transgranicznej (EUWT)</i>	18.11.2004	-
5.	Komitet Ekonomiczno-Społeczny	<i>Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego z dnia 6 kwietnia 2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy transgranicznej (EUWT)</i>	06.04.2005	-
6.	Parlament Europejski	<i>Zmieniony wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie utworzenia europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)</i>	07.03.2006	Projekt <i>Rozporządzenia</i> uwzględniający istotne zmiany zaakceptowany został przez Parlament Europejski w pierwszym czytaniu i został przedłożony Radzie Unii Europejskiej.
7.	Rada Unii Europejskiej	<i>Wspólne stanowisko Rady Unii Europejskiej w sprawie projektu Rozporządzenia</i>	28.04.2006	-
8.	Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej	<i>Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)</i>	05.07.2006	Ostateczna wersja <i>Rozporządzenia</i> przyjęta została w ramach procedury współdecyzji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: H. Dumala, *Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej – nowe możliwości dla polsko-niemieckich euroregionów* [w]: J. Jańczak, M. Musiał-Karg (red.), *Pogranicze polsko-niemieckie po 2004 roku. Nowa jakość sąsiedztwa?*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009, 56-58.

chwila powołania osobowości prawnej. Protokół zakładał, iż organami utworzonego Euroregionalnego Ugrupowania Współpracy będą: Zgromadzenie Ogólne, Zarząd, Przewodniczący i co najmniej jeden Wiceprzewodniczący. Inne ciała dodatkowe (np. Dyrektor Generalny) traktowane miały być jako nieobligatoryjne. Ugrupowania powoływane na mocy Protokołu miały być rejestrowane w kraju, w którym mają swoją siedzibę-zgodnie z prawem wewnętrznym. Opracowano na podstawie Projektu Protokołu Dodatkowego nr 3 do Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej między Społecznościami i Władzami Terytorialnymi dotyczącego ustanowienia Euroregionalnych Ugrupowań Współpracy (ECG), Związek Euroregion „Tatry”, materiał wewnętrzny, Nowy Targ 2005.

⁵ Rozporządzenie weszło w życie 01.08.2006 r., a stosuje się je od 01.08.2007 r. (wyjątek stanowi tutaj art. 16, który obowiązuje od 01.08.2006 r.).

Podstawę prawną *Rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)* stanowi art. 159 ust. 3 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zgodnie z którym, jeżeli działania szczególne okażą się niezbędne poza funduszami i nie wpłyną znacząco na środki przyjęte w ramach innych polityk Unii Europejskiej, Rada może takie działania przyjąć stanowiąc zgodnie z procedurą ujętą w art. 251 po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.⁶ W tym miejscu należy również wspomnieć, że ze względu na przyjętą formę aktu prawnego, *Rozporządzenie w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej* wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. *Rozporządzenie* to posiada wyjątkowy charakter, gdyż ze względu na ramowy charakter *Rozporządzenia* na podstawie art. 16 ust. 1 państwa członkowskie zobligowane są do ustanowienia przepisów krajowych niezbędnych dla jego skutecznego stosowania (zazwyczaj w prawie wspólnotowym takie rozwiązanie stosowane jest w odniesieniu do dyrektyw).

Rozporządzenie w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej stanowi bezpośredni wyraz zasady pomocniczości (subsydiarności) i proporcjonalności. Zgodnie z zapisami preambuły ww. *Rozporządzenia* Wspólnota podjęła działania sprzyjające współpracy transgranicznej w sytuacji, gdy państwa członkowskie nie czyniły tego w sposób zadowalający.⁷ Jednocześnie jak trafnie zauważają Lidia i Jarosław Roszkowscy *Rozporządzenie 1082/2006* „nie proponuje większej interwencji niż to konieczne, bowiem ewentualne korzystanie z EUWT jest dobrowolne”.⁸

Treść *Rozporządzenia 1082/2006* zamyka się w 18 artykułach kształtujących się w sposób następujący: w art. 1 zdefiniowano charakter EUWT, kolejno omówiono prawo właściwe (art.2), podmioty, które mogą stać się członkami EUWT (art. 3), zasady utworzenia EUWT i uzyskania przez niego osobowości prawnej (art. 4 i 5), procedury kontroli zarządzania funduszami publicznymi (art. 6). W dalszej kolejności zdefiniowano niezwykle istotne z perspektywy EUWT- zadania, które mu się powierza (art. 7), zasady dotyczące Konwencji i Statutu (art. 8 i 9), organy działające w obrębie EUWT (art. 10), budżet EUWT (art. 11), zasady likwidacji, upadłości, zaprzestania płatności i odpowiedzialność (art. 12-14). Ostatnimi z poruszanych w ramach *Rozporządzenia* kwestiami są zasady jurysdykcji, jakiej podlega EUWT (art. 15) oraz postanowienia końcowe (art. 16-18).

Znakomitym podsumowaniem wstępnych rozważań na temat genezy EUWT jest opinia Grupy Europejskich Studiów Politycznych, zgodnie z którą *Rozporządzenie w sprawie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej*, „którego treść stanowi załączek istotnych możliwości rozwoju procesu integracji europejskiej, dostarcza istotnego narzędzia prawnego – aktu prawa wspólnotowego, który pozwala samorządom terytorialnym w Unii Europejskiej bezpośrednio uczestniczyć we współpracy umocowanej w prawie wspólnotowym”.⁹

2. Cechy konstytutywne EUWT

Rozporządzenie 1082/2006 stanowi fundament dla możliwości rozwoju procesu integracji europejskiej w drugiej dekadzie XXI wieku, czego potwierdzeniem są słowa Sekretarza Generalnego Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych Jensa Gabbe, który stwierdził, iż: Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej „wytworzy najwyższą wartość dodaną w takiej samej mierze dla integracji europejskiej, jak i dla zdecentralizowanej współpracy pomiędzy władzami lokalnymi i/lub regionalnymi.”¹⁰ Wyartykułowania wymaga jednak, iż ze względu na konstytutywne cechy EUWT użycie tego narzędzia jest właściwe tylko dla osiągnięcia określonych celów współpracy transgranicznej, bowiem wykorzystanie tej struktury prawnej zależy przede wszystkim od potrzeb i chęci partnerów transgranicznych (euroregionów).

W oficjalnych dokumentach Unii Europejskiej nie znajdujemy jednoznacznej, powszechnie obowiązującej definicji Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. O istocie innowacyjnego narzędzia współpracy transgranicznej, jakim jest EUWT świadczą sześć kluczowych elementów, które jednocześnie w pełni określają, czym jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej. Wśród konstytutywnych cech EUWT należy wyróżnić: wspólnotową osobowość prawną, nadrzędność prawa wspólnotowego z jednoczesną możliwością określania przez członków EUWT zadań i zasad działania EUWT w konwencji i statucie, możliwość uczestnictwa w EUWT podmiotów o zróżnicowanym statusie (w tym podmiotów spoza Unii Europejskiej), wspólną siedzibę Ugrupowania, ustanowienie wspólnych organów, które reprezentują utworzone EUWT na zewnątrz oraz wspólny budżet.

Osobowość prawna EUWT¹¹ jest bezsprzecznie najistotniejszą cechą wyróżniającą EUWT spośród innych podmiotów współpracy transgranicznej. Osobowość prawna prawa wspólnotowego będąca kluczowym atutem EUWT oznacza zgodnie z *Rozporządzeniem*, że „w każdym z państw członkowskich EUWT posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznawanym osobom prawnym na mocy prawa krajowego tego państwa członkowskiego”.¹² W tym kontekście warto

⁶ W tym miejscu warto również podkreślić, że *Rozporządzenie 1082/2006* jest jednym z rozporządzeń odnoszących się do zarządzania funduszami europejskimi w perspektywie finansowej na lata 2007-2013. Ww. *Rozporządzenie* bezpośrednio koresponduje z innymi decyzjami Unii Europejskiej, bowiem Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej stanowi niejako instrument realizacji Celu 3 Polityki Spójności - Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

⁷ „Niezbędne jest podjęcie środków w celu zmniejszenia istotnych trudności napotykanym przez państwa członkowskie, a w szczególności przez władze regionalne i lokalne, podczas realizacji działań związanych ze współpracą terytorialną, a także w trakcie zarządzania tymi działaniami, w ramach różnych praw i procedur krajowych.” Zob. *Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)*, Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, zwane dalej *Rozporządzeniem w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej lub Rozporządzeniem 1082/2006*.

⁸ L. Roszkowska, R. Roszkowski, *Rozwój współpracy transgranicznej na granicach Polski na przykładzie Euroregionu Pradziad, Drukarnia Sady, Prudnik 2007*, s. 104.

⁹ *Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT*, analiza opracowana przez Grupę Europejskich Studiów Politycznych pod kierunkiem prof. Nicolasa Levrata, Komitet Regionów, 2007, s. 56

¹⁰ Association of European Border Regions, www.aebr.net/news/news_aebr.php?lc=en&nid=116, 20.08.2010 r.

¹¹ Zgodnie z art. 1 ust. 3 *Rozporządzenia 1082/2006* „EUWT posiada osobowość prawną”. Niemniej jednak podkreślenia wymaga, że *Rozporządzenie* nie reguluje czy EUWT posiada osobowość prawną prawa publicznego czy prawa prywatnego. Kwestię tą pozostawiono do rozstrzygnięcia na poziomie prawa krajowego właściwego dla danego EUWT. Jako ciekawostkę należy wspomnieć, że EUWT uzyskuje osobowość prawną dopiero w momencie rejestracji lub publikacji w dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zgodnie z prawem krajowym w państwie członkowskim, w którym znajduje się jego siedziba statutowa.

¹² Zob. art. 1 ust. 4 *Rozporządzenia w sprawie Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej*. Osobowość prawna prawa wspólnotowego w praktyce oznacza, że

jednak zwrócić uwagę, że zdolność prawna i zdolność do czynności EUWT jest ograniczona zadaniowo i terytorialnie.¹³

Bezspornie stworzenie na bazie *Rozporządzenia 1082/2006* instrumentu prawnego w postaci EUWT stanowiło odpowiedź na dotychczasowe problemy, z jakimi spotykały się szczególnie euroregiony oraz władze lokalne i regionalne w prowadzeniu współpracy transgranicznej, spowodowane brakiem wspólnej dla całego podmiotu europejskiej osobowości prawnej.

Nadrzędność prawa wspólnotowego z jednoczesną możliwością określania przez członków EUWT zadań i zasad działania EUWT w konwencji i statucie stanowi kolejną ważną cechę EUWT. Zgodnie z zapisami art. 2 ust. 1 *Rozporządzenia 1082/2006* prawem właściwym dla EUWT jest:

- w pierwszej kolejności *Rozporządzenie w sprawie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej*,
- dalej w przypadkach określonych przedmiotowym *Rozporządzeniem* – przepisy konwencji i statutu danego EUWT,
- oraz w przypadku spraw nieuregulowanych *Rozporządzeniem 1082/2006* lub uregulowanych nim tylko częściowo przepisy państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba statutowa EUWT.

Taka konstrukcja prawna rodzi dwie poważne konsekwencje. Po pierwsze w postaci nierówności partnerów transgranicznych objawiającej się, jak trafnie zauważa Anette Bussmann „bardzo mocną pozycją członków EUWT, którzy pochodzą z kraju siedziby statutowej EUWT” poprzez zbyt częste odwołanie w *Rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej* do prawa właściwego dla kraju, w którym EUWT ma swoją siedzibę określoną statutem.¹⁴ Po drugie nadrzędność prawa wspólnotowego gwarantowana *Rozporządzeniem 1082/2006* eliminuje dotychczasowe niedogodności we współpracy podmiotów transgranicznych, głównie euroregionów składających się z komponentów narodowych, związane ze zróżnicowanym systemem prawnym obowiązującym w poszczególnych krajach.

Konwencja oraz statut stanowią podstawowe dokumenty konstytuujące EUWT. Zgodnie z przepisami prawa europejskiego „statut przyjmowany jest na podstawie konwencji”. Co istotne *Rozporządzenie* szczegółowo precyzuje „standard minimum”, czyli jakie podstawowe elementy wspólne dla wszystkich EUWT tworzonych w krajach członkowskich, powinien zawierać każdy z tych dokumentów, co ilustruje Tabela 2.

Tabela 2

Podstawowe wymogi dotyczące treści merytorycznej konwencji i statutu

L.p	Konwencja EUWT (art. 8 ust. 2 <i>Rozporządzenia 1082/2006</i>)	Statut EUWT (art. 9 ust. 2 <i>Rozporządzenia 1082/2006</i>)
1.	- Nazwa EUWT, - siedziba statutowa.	- Postanowienia odnośnie sposobu działania organów EUWT i ich kompetencji, - liczba przedstawicieli członków w odpowiednich organach.
2.	Zasięg terytorialny, na którym EUWT może wykonywać swoje zadania.	Procedury decyzyjne EUWT.
3.	- Szczególny cel, - zadania, - czas funkcjonowania, - warunki rozwiązania.	Język lub języki robocze.
4.	Listę członków.	Uzgodnienia dotyczące funkcjonowania EUWT.
5.	Prawo właściwe do celów interpretacji i stosowania konwencji.	Uzgodnienia dotyczące wkładów finansowych członków oraz zasad rachunkowych i budżetowych – w tym dotyczących kwestii finansowych –stosowanych przez każdego z członków w odniesieniu do EUWT.
6.	Uzgodnienia dotyczące wzajemnego uznawania, w tym w zakresie kontroli finansowej.	- Uzgodnienia dotyczące odpowiedzialności finansowej członków,
7.	Procedury wprowadzania zmian do konwencji.	Organy odpowiedzialne za wyznaczenie niezależnych audytorów zewnętrznych.
8.	-	Procedury wprowadzania zmian do statutu. ¹⁷

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006*

EUWT może nabywać i zbywać mienie, występować jako strona przed sądem, zatrudniać pracowników.

¹³ Kwestię tą reguluje art. 7 ust. 2 *Rozporządzenia*, według którego „EUWT działa w ramach powierzonych mu zadań, które są ograniczone do ułatwiania i upowszechniania współpracy terytorialnej w celu wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej i które są określane przez członków EUWT” i i art. 8 ust. 2 lit. b) „Konwencja określa (...) zasięg terytorialny, na którym EUWT może wykonywać swoje zadania”.

¹⁴ A. Bussmann, *Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) – przełom we współpracy transgranicznej w Unii Europejskiej*, „Samorząd terytorialny”, Wolters Kluwer, nr 10/2008, Warszawa 2008, s.15.

Fundamentalną cechą wyróżniającą EUWT spośród innych narzędzi współpracy transgranicznej, a jednocześnie złożoną materią w kontekście EUWT jest kwestia **uczestnictwa w EUWT podmiotów o zróżnicowanym statusie (w tym podmiotów spoza Unii Europejskiej)**. Zgodnie z art. 3 ust. 1 partnerami uprawnionymi do utworzenia EUWT mogą być państwa członkowskie, władze regionalne, władze lokalne, podmioty prawa publicznego w rozumieniu art. 1 ust. 9 akapit drugi dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. oraz stowarzyszenia składające się z podmiotów należących do jednej lub kilku z tych kategorii. W związku z tym, że w kontekście swobodnego braku jednorodności składu EUWT interesująco kreśli się możliwość uczestnictwa w strukturach EUWT: państw, stowarzyszeń oraz podmiotów mających siedzibę poza obszarem Unii Europejskiej, autor postanowił szczegółowo omówić te kwestie.

Swoistym precedensem jest włączenie na mocy *Rozporządzenia w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej* państw członkowskich jako bezpośrednich podmiotów współpracy transgranicznej – członków EUWT. Jak trafnie zauważa Sylwia Dołzbłasz zgodnie z zapisami ww. *Rozporządzenia* państwo może w następujący sposób angażować się w proces budowania i funkcjonowania struktur EUWT:

- poprzez członkostwo w EUWT,
- poprzez wyznaczenie organów odpowiadających za: wydanie zgody na uczestnictwo podmiotów krajowych w EUWT oraz kontrolę wydatkowania środków publicznych przez EUWT.

Warto podkreślić, że uczestnictwo państw w strukturach EUWT często błędnie postrzegane jest po pierwsze jako zaprzeczenie zasady pomocniczości, a po drugie jako swoiste zagrożenie dla roli władz lokalnych i regionalnych w procesie kształtowania współpracy transgranicznej. Tymczasem prawodawca decydując o możliwości uczestnictwa państw w EUWT miał na uwadze przede wszystkim wielkość i możliwości poszczególnych regionów europejskich. W związku z tym umożliwienie państwom uczestnictwa w EUWT należy moim zdaniem traktować jako swoisty ukłon w kierunku państw o niewielkim terytorium i krok na drodze do realizacji koncepcji wielopoziomowego rządzenia.

W kontekście traktowania EUWT jako drogi rozwoju euroregionów kluczowe znaczenie ma możliwość uczestnictwa w EUWT *stowarzyszeń złożonych z podmiotów należących do jednej lub kilku kategorii*. Takie rozwiązanie oznacza, że członkami EUWT mogą być nie tylko poszczególne samorządy lokalne i regionalne, ale np. krajowe komponenty euroregionów, których członkami są samorządy lokalne i regionalne, co sądzę w znacznej mierze ułatwia i skraca proces przekształcania się euroregionów w EUWT.

Niezwykle interesującym z perspektywy rozwoju współpracy transgranicznej w Europie wydaje się być umożliwienie uczestnictwa w EUWT partnerów pozawspólnotowych. Co do zasady niezbędnym warunkiem utworzenia EUWT jest uczestnictwo w Ugrupowaniu co najmniej dwóch państw członkowskich Unii Europejskiej.

Niemniej jednak *Rozporządzenie* na podstawie informacji zawartych w jego preambule określa, że „przyjęcie środka wspólnotowego pozwalającego na utworzenie EUWT nie powinno jednak wykluczać możliwości uczestniczenia podmiotów z państw trzecich w EUWT (...) w przypadku, gdy pozwala na to ustawodawstwo państwa trzeciego między państwami członkowskimi a państwami trzecimi.” W obliczu pozytywnych doświadczeń w zakresie współpracy transgranicznej prowadzonej na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej z państwami Europy Środkowo-Wschodniej lub z innymi istotnymi państwami europejskimi niebędącymi członkami Wspólnoty (Norwegią i Szwajcarią) wydaje się, że wykorzystanie EUWT na granicach zewnętrznych może okazać się korzystne dla obu stron i przynieść pozytywne efekty.

Wybór **wspólnej siedziby EUWT** stanowi podstawowe wyzwanie stawiane przed podmiotami decydującymi się na utworzenie wspólnej, transgranicznej struktury instytucjonalnej charakteryzującej się wspólnotową osobowością prawną, w tym przed euroregionami. Zagadnienie to ma nadrzędne znaczenie, ponieważ to od umiejscowienia siedziby EUWT zależy prawo właściwe dla tworzonego EUWT. Tym samym prawo stanowiące prawo krajowe państwa będącego siedzibą statutową utworzonej struktury współpracy decyduje o takich kluczowych kwestiach jak: rejestracja i publikacja statutu, odpowiedzialność wobec osób trzecich w przypadku niewypłacalności, kontrola zarządzania funduszami publicznymi. W związku z tym wybór siedziby powinien być dokonany w sposób przemyślany z uwzględnieniem mocnych i słabych stron prawodawstwa obowiązującego w państwie wybranym jako siedziba tworzonego EUWT. Jak pokazuje doświadczenie to właśnie zagadnienie związane z analizą porównawczą krajowych przepisów mającą na celu ustalenie w sposób obiektywny siedziby statutowej EUWT stanowi najdłuższy i budzący najwięcej kontrowersji etap na drodze do utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Bezsprzecznie jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest to, że w *Rozporządzeniu 1082/2006* prawodawca nie przewidział ewentualnej możliwości przeniesienia siedziby EUWT do innego kraju. Warto w tym miejscu również podkreślić, że obecnie nie ma możliwości umiejscowienia siedziby EUWT w państwach niebędących członkami Unii Europejskiej, ponieważ wybór siedziby pociąga za sobą zastosowanie nie tylko prawa krajowego, ale przede wszystkim wspólnotowego, które nie obowiązuje państw trzecich.

Kolejnym elementem, ważnym dla prawidłowego funkcjonowania EUWT jest **istnienie wspólnych organów, które reprezentują utworzone EUWT na zewnątrz**. Zgodnie z *Rozporządzeniem 1082/2006* w skład struktury EUWT obligatoryjnie powinny wejść takie organy jak zgromadzenie, które składa się z przedstawicieli członków oraz dyrektor reprezentujący EUWT i działający w jego imieniu. Co istotne ww. *Rozporządzenie* pozostawia w tym zakresie wiele kwestii nieuregulowanych, co daje duże możliwości dostosowania struktury ugrupowania do potrzeb podmiotów, które je tworzą (np. możliwość powołania dodatkowych organów o ile zostanie to określone w Statucie).

Wspólny budżet EUWT stanowi ostatnią z istotnych cech charakteryzujących nowy instrument prawny współpracy transgranicznej, jakim jest EUWT. Zgodnie z art. 11 ust. 1 *Rozporządzenia w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej* „EUWT ustanawia roczny budżet, który jest przyjmowany przez zgromadzenie, zawierający w szczególności komponent dotyczący kosztów bieżących oraz jeśli to konieczne komponent operacyjny. W tym kontekście warto zwrócić uwagę, że ewentualne składki członkowskie stanowiące jedno z możliwych źródeł finansowania działalności EUWT nie stanowią na

mocy ww. *Rozporządzenia* elementu obligatoryjnego. Niemniej jednak kwestia ta może być regulowana na podstawie statutu. Podsumowując niniejsze rozważania dotyczące cech konstytutywnych EUWT należy stwierdzić, iż w sposób kompleksowy definiują one charakter tego eksperymentalnego i nowatorskiego narzędzia prawnego z zakresu współpracy transgranicznej. Co więcej to właśnie kluczowe cechy EUWT, o których była mowa: osobowość prawna prawa wspólnotowego, możliwość uczestnictwa w EUWT podmiotów o zróżnicowanym statusie (w tym podmiotów spoza Wspólnoty), nadrzędność prawa wspólnotowego, wspólna siedziba, budżet i reprezentacja są wyznacznikiem nowej jakości współpracy transgranicznej, jaką niesie ze sobą powołanie EUWT. Dzięki tym fundamentalnym cechom EUWT staje się impulsem ułatwiającym współpracę pomiędzy regionami granicznymi i umożliwiającym usunięcie przeszkód utrudniających ten typ kooperacji.

3. Cele i zakres działania EUWT

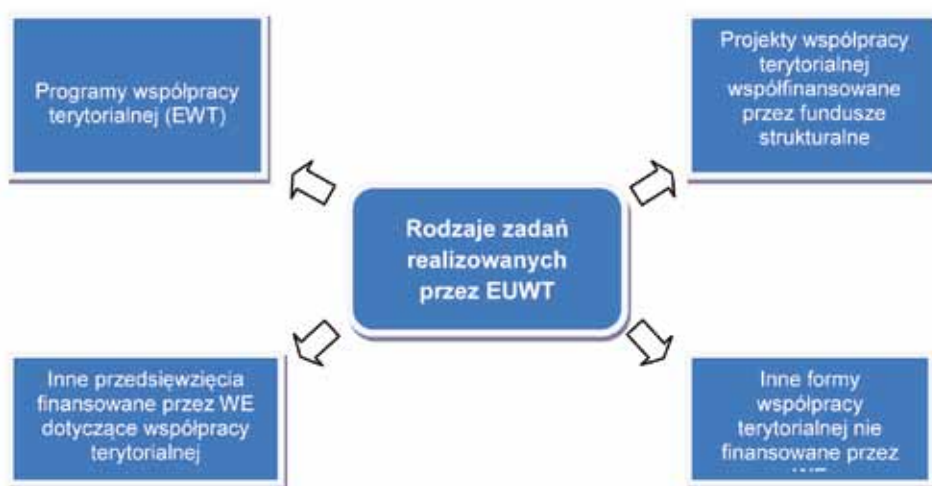
Cele Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej zostały precyzyjnie sformułowane w *Rozporządzeniu 1082/2006*. Zgodnie z nim: „Celem EUWT jest ułatwienie i upowszechnianie współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej zwanych dalej „współpracą terytorialną”, między jej członkami (...) wyłącznie w celu wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej”. Wydaje się, iż wykładnię tego zapisu należy stosować rozszerzająco, tzn. odnosić się nie tylko do ułatwiania i upowszechniania współpracy transgranicznej, ale także do jej prowadzenia w celu właściwego wykorzystania potencjału tkwiącego w tym nowym instrumencie współpracy transgranicznej.

Bardzo istotnym aspektem odnoszącym się do Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej jest zakres ich działania. Co do zasady zadaniem EUWT jest urzeczywistnianie powierzonych mu w konwencji zadań, które ograniczane są do realizacji ww. celu EUWT. Co istotne podmioty tworzące EUWT mogą podejmować tylko takie działania, które należą do ich uprawnień na mocy prawa krajowego.

Jak trafnie zauważają Gianluca Spinaci i Gracia Vara-Arribas w artykule „*The European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC): New Spaces and Contracts for European Integration*” w rzeczywistości EUWT zostało stworzone jako narzędzie mające na celu ułatwienie realizacji programów i projektów w zakresie współpracy terytorialnej finansowanych ze środków strukturalnych. Niemniej jednak EUWT może również realizować inne przedsięwzięcia z zakresu współpracy terytorialnej finansowane ze środków Unii Europejskiej bądź podążyć inną drogą – podejmując działania dotyczące współpracy transgranicznej, transnarodowej lub międzyregionalnej poza systemem finansowania Unii Europejskiej (rodzaje zadań realizowanych przez EUWT ilustruje Schemat 1). W tym kontekście warto zauważyć, że „działalność EUWT może mieć charakter monofunkcyjny (realizacja konkretnego zadania/realizacji projektu) lub multifunkcyjny (realizacja wielu zadań/projektów).

Schemat 1

Zadania Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej w latach 2007-2013

Źródło: Strona internetowa Portalu Funduszy Strukturalnych, www.interreg.gov.pl/20072013/EUWT, 16.10.2008 r.

Co istotne, członkowie EUWT mogą powierzyć wykonywanie zadań EUWT jednemu z podmiotów wchodzących w skład Ugrupowania.¹⁵

Mówiąc o uprawnieniach EUWT nie sposób nie odnieść się do działań, które zostały wykluczone z zakresu działalności EUWT. Zgodnie z *Rozporządzeniem 1082/2006* są to te zadania, które mogą dotyczyć ochrony ogólnych interesów państwa lub innych organów publicznych, takich jak: uprawnienia policyjne i regulacyjne, wymiar sprawiedliwości i polityka zagraniczna.

¹⁵ M. Mielczarek, *Planowana reforma polityki regionalnej Unii Europejskiej na lata 2007-2013*, „Zeszyty naukowe” Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Łodzi, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Łodzi, Łódź 2005, s. 14.

4. Proces ustanawiania EUWT i modele struktury prawnej współpracy w ramach EUWT

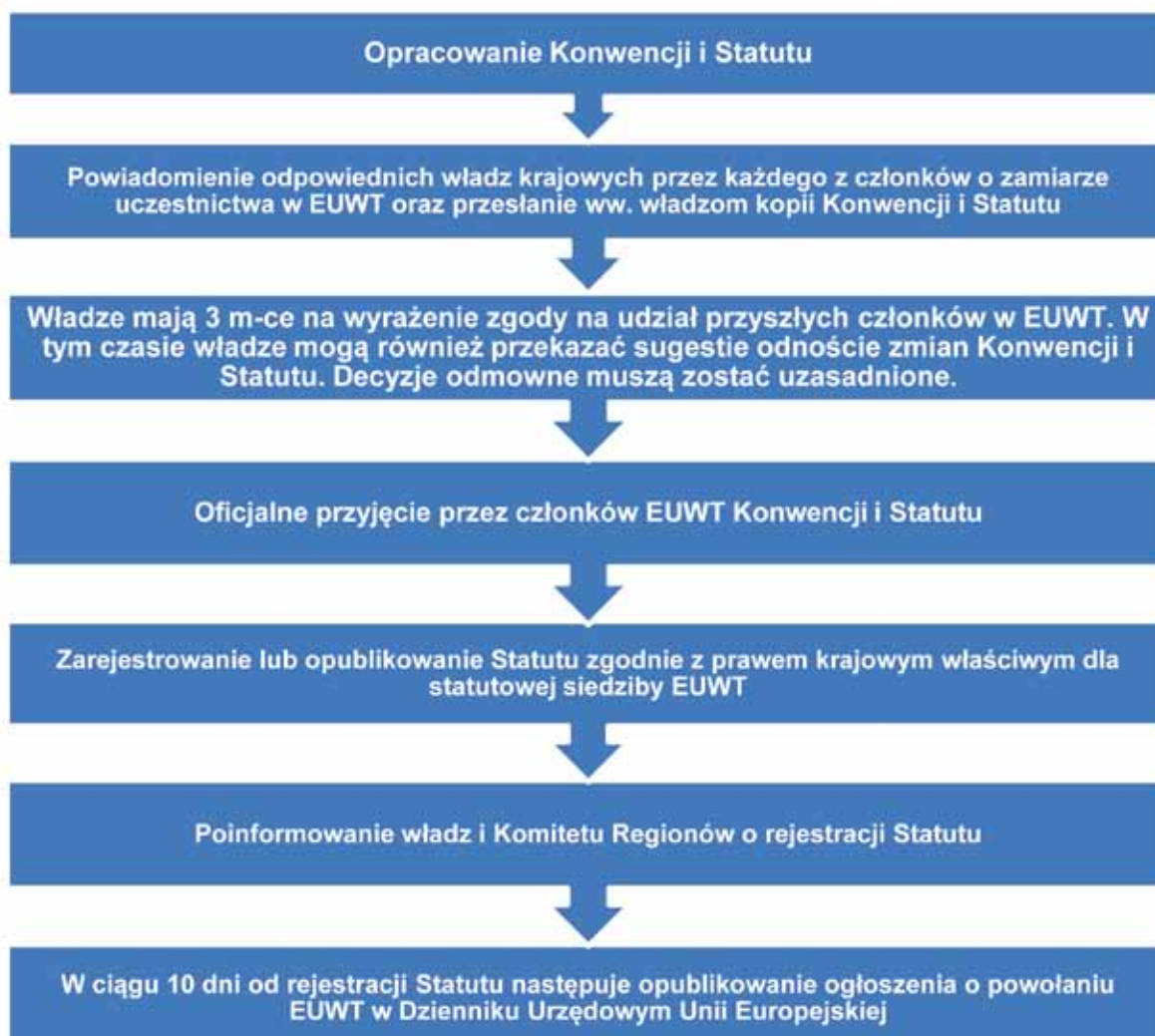
Zanim podjęta zostanie decyzja o ustanawianiu EUWT (np. na bazie euroregionu) zainteresowane podmioty powinny dokonać analizy oceny wykonalności EUWT, która zwiera się w ośmiu następujących etapach:

1. „Analiza potrzeb i celów współpracy oraz ich porównanie z potencjalnymi zadaniami EUWT.
2. Określenie umiejętności i doświadczenia niezbędnych do prowadzenia planowanej współpracy.
3. Wskazanie partnerów, którzy posiadają potrzebne umiejętności dla każdej z dziedzin i sprawdzenie, czy spełniają warunki ewentualnego członkostwa w EUWT.
4. Zbadanie krajowych ram prawnych potencjalnych członków w celu wskazania tych, które są odpowiednie do zarządzania EUWT, zwracając uwagę na cele współpracy oraz charakter partnerstwa (kluczowe dla ustanowienia siedziby EUWT).
5. Sprawdzenie wykonalności planowanego wniosku pod względem prawnym w porozumieniu z władzami krajowymi wybrane-go państwa członkowskiego.
6. Sporządzenie analizy kosztów i korzyści zawierającej porównanie argumentów przemawiających za utworzeniem nowego EUWT oraz innych form współpracy.
7. Podjęcie negocjacji oraz przygotowanie tekstu konwencji i statutu z pozostałymi zainteresowanymi partnerami (aby uniknąć problemów w przyszłości warto również zasięgnąć opinii władz krajowych).
8. Po osiągnięciu przez strony porozumienia w sprawie konwencji i statutu można rozpocząć procedurę powiadomienia.”¹⁶

Właściwy proces zakładania EUWT przez partnerów transgranicznych standardowo składa się z 7 podstawowych kroków, co ilustruje Schemat 2.

Schemat 2

Proces ustanawiania Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej w oparciu o Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC). A new Instrument for Territorial Cooperation in Europe. Is it a Useful Instrument?* Publication co-financed by the UE through the ERDF-Comunitarian Interregional Initiative IIIA Italy-Slovenia 2000/2006 TO PILE-From Decision Makers TO citizens, SMEs, Local Authority and viceversa, s. 90-91.

¹⁶ Na podstawie: www.cor.europa.eu/pages/EvevtTemplate.aspx?view=folder&id=76f46d44-8397-4e1a-b925-f2a76cedd96d&sm=76f46d448397-4e1a-b925-f2a76cedd96d, 06.01.2010.

W kontekście ustanawiania Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej zasadnicze znaczenie odgrywa odpowiedź na pytanie o model struktury prawnej, jakie przyjmie tworzone EUWT. **Podstawowymi wyznacznikami decydującymi o kształcie tworzonego EUWT są: kryteria dotyczące członków EUWT, kryteria dotyczące prawa właściwego oraz kryteria dotyczące realizowanych zadań.**¹⁷

Pierwsze **kryterium dotyczące członków EUWT** ilustruje Schemat 3. Mając na uwadze, że zgodnie z art. 3 *Rozporządzenia 1082/2006* członkami EUWT mogą być podmioty należące do jednej lub kilku kategorii (np. państwa członkowskie, władze regionalne, władze lokalne, stowarzyszenia składające się z ww. podmiotów) można wyróżnić EUWT jednorodny i niejednorodny. Zgodnie z opinią Grupy Europejskich Studiów Politycznych EUWT jednorodny, to ten, którego członkami są podmioty należące do jednej kategorii, np. traktowane w tym kontekście łącznie-samorządy lokalne i regionalne. Natomiast EUWT niejednorodny, to taki w skład, którego wchodzi członkowie należący do różnych kategorii (np. państwa, władze lokalne i władze regionalne). W obrębie EUWT niejednorodnych można z kolei wskazać na EUWT posiadające skład symetryczny (złożone z różnych partnerów należących do tych samych kategorii po jednej i po drugiej stronie granicy) oraz niesymetryczny. Z drugiej strony **kryterium dotyczące członków EUWT** różnicuje tworzone EUWT na te, w skład których wchodzi państwa członkowskie i takie, w których państwa nie uczestniczą.

Schemat 3

Kryteria dotyczące członków EUWT

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT". Analiza sporządzona przez Grupę Europejskich Studiów Politycznych pod kierunkiem prof. N. Levrata, Komitet Regionów, styczeń 2007, s.117.

Drugim z kryteriów mających nadrzędny wpływ na **model systemu prawnego**, jaki przyjmie tworzone EUWT jest kryterium dotyczące prawa właściwego, co ilustruje Schemat 4. Na podstawie tego kryterium należy określić, czy EUWT wymaga tworzenia na bazie struktury prawa publicznego czy struktury prawa prywatnego (mając na uwadze prawo właściwe kraju-siedziby statutowej EUWT). Kolejne rozróżnienie dotyczy EUWT, w których odpowiedzialność członków jest ograniczona od tych, w których ma ona charakter nieograniczony.¹⁸

Schemat 4

Kryteria dotyczące prawa właściwego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT". Analiza sporządzona przez Grupę Europejskich Studiów Politycznych pod kierunkiem prof. N. Levrata, Komitet Regionów, styczeń 2007, s.118.

¹⁷ Opracowano na podstawie: *Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT...*, op. cit., s. 117-118.

¹⁸ Należy jednak w tym miejscu wspomnieć, że niektóre państwa, np. Czechy nie dopuszczają możliwości zarejestrowania w swoim państwie EUWT z ograniczoną odpowiedzialnością.

Typologię EUWT ze względu na ostatnie kryterium odnoszące się do **realizowanych przez EUWT zadań** odzwierciedla Schemat 5. W tym zakresie należy odróżnić te EUWT, których działania skupiają się bezpośrednio na zarządzaniu funduszami Unii Europejskiej od tych, które działają poza systemem finansowania Unii Europejskiej. Ostatni podział EUWT w zakresie kryterium dotyczącym prowadzonych zadań różnicuje EUWT ze względu na to, czy realizuje one współpracę w imieniu swoich członków, czy może jest wyłącznie instrumentem, który ułatwia współpracę między podmiotami wchodzącymi w jego skład.

Schemat 5

Kryteria dotyczące realizowanych zadań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: "Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT". Analiza sporządzona przez Grupę Europejskich Studiów Politycznych pod kierunkiem prof. N. Levrata, Komitet Regionów, styczeń 2007, s.117.

Podsumowując niniejsze rozważania należy podkreślić, iż jak wynika z obliczeń ekspertów należących do Grupy Europejskich Studiów Politycznych wymienione powyżej kryteria generują 720 różnych możliwych kombinacji EUWT. Mając to na uwadze można z pełnym przekonaniem stwierdzić, iż każdy z podmiotów (w tym również każdy z euroregionów), który zdecyduje się podążać drogą w kierunku Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z pewnością będzie mógł znaleźć taki model struktury prawnej EUWT, który w sposób kompleksowy będzie odpowiadał na jego potrzeby, a jednocześnie będzie dostosowany do systemu prawnego kraju, na terytorium którego znajduje się będzie siedziba statutowa EUWT.

5. Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej istniejące na granicach państw członkowskich Unii Europejskiej

Mimo, iż pierwsze lata wdrażania wspólnotowego instrumentu prawnego z zakresu współpracy transgranicznej były dość trudne, choćby jak wskazuje Jan Olbrycht¹⁹ „z tego powodu, że EUWT jest narzędziem eksperymentalnym i nowatorskim w sferze zacieśniania współpracy międzynarodowej w ramach Unii Europejskiej”, wraz z ustanowieniem w styczniu 2008 r. pierwszego ugrupowania – L’Eurométropole Lille-Kortrijk-Tournai w Unii Europejskiej etap rozważań na temat ustanowienia EUWT został pokonany.²⁰ Obecnie na granicach europejskich istnieje 47 Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej, kolejnych 14 jest w fazie przygotowania. Stan ten ilustruje Tabela 3 i Tabela 4.

Tabela 3

EUWT na granicach Unii Europejskiej

Lp.	EUWT utworzone na granicach UE (Skrócona nazwa)	Siedziba	Państwa członkowskie	Data utworzenia (P – publikacja, R – rejestracja)
1.	Eurométropole Lille-Kortrijk-Tournai Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai (Lille-Kortrijk-Tournai)	Lille, FR	FR/BE	22/01/2008 (P)
2.	Ister-Granum Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás Európske zoskupenie územnej spolupráce s ručným obmedzením Ister-Granum Ister-Granum European Grouping of Territorial Cooperation Ltd. (Ister-Granum Korlátolt Felelősségű Csoportosulás)	Ostrzyhom, HU	HU/SK	12/11/2008 (R)

¹⁹ Jan Olbrycht był głównym inicjatorem tworzenia Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej.

²⁰ J. Olbrycht, *Na tym samym wozie...* (1), „Europrojekty.PL” 2010, nr 1, s. 9.

Lp.	EUWT utworzone na granicach UE (Skrócona nazwa)	Siedziba	Państwa członkowskie	Data utworzenia (P – publikacja, R – rejestracja)
3.	Agrupación Europea de Cooperación Territorial Galicia – Norte de Portugal (GNP AECT)	Vigo, ES	<u>ES</u> /PT	23/10/2008 (R)
4.	EGTC Amphictyony of Twinned Cities and Areas of the Mediterranean (Amphictyony / AMΦΙΚΤΥΟΝΙΑ / Anfizionia)	Ateny, EL	<u>EL</u> /IT/FR/CY	01/12/2008 (R)
5.	Ung-Tisza-Túr-Sajó (Hernád-Bódva-Szinva) Limited Liability EGTC (UTTS)	Miskolc, HU	<u>HU</u> /SK	15/01/2009 (P)
6.	Európske zoskupenie územnej spolupráce Kras-Bodva s ručením obmedzeným Karszt-Bódva Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás Limited liability European Grouping of Territorial Cooperation Karst-Bodva (Zoskupenie Kras Bodva, Karszt-Bódva Csoportosulás, Karst-Bodva EGTC)	Turňa nad Bodvou, SK	<u>SK</u> /HU	11/02/2009 (R)
7.	Agrupación Europea de Cooperación Territorial Duero-Douro (Duero-Douro)	Trabanca, ES	<u>ES</u> /PT	21/03/2009 (R)
8.	Groupement Européen de Coopération Territoriale West Vlaanderen / Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	Dunkierka, FR	<u>FR</u> /BE	25/03/2009 (R)
9.	GECT ArchiMed	Taormina, IT	<u>IT</u> /CY/ <u>ES</u> /EL	06/03/2011 (R)
10.	GECT Pyrénées-Méditerranée AECT Pirineos Mediterráneo AECT Pirineus Mediterrània	Tuluza, FR	<u>FR</u> /ES	25/08/2009 (R)
11.	GECT Eurodistrict Strasbourg-Ortenau EVTZ Eurodistrikt Strasbourg-Ortenau	Strasbourg, FR	<u>FR</u> /DE	25/01/2010 (R)
12.	Agrupamento Europeu de Cooperação Territorial ZASNET, AECT (ZASNET)	Bragança, PT	<u>PT</u> /ES	19/03/2010 (P)
13.	Agrupació Europea de Cooperació Territorial Hospital de la Cerdanya (AECT HC)	Puigcerdà, ES	<u>ES</u> /FR	26/04/2010 (R)
14.	GECT INTERREG "Programme Grande Région" EVTZ INTERREG "Programm Großregion" (Grande Région / Großregion)	Metz, FR	<u>FR</u> /DE/ <u>LU</u> / BE	29/03/2010 (R)
15.	Eurodistrikt SaarMoselle Eurodistrict SaarMoselle (SaarMoselle)	Sarreguemines FR	<u>FR</u> /DE	06/05/2010 (R)
16.	ABAÚJ - ABAÚJBAN Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Közhasznú Csoportosulás Európske zoskupenie územnej spolupráce ABOV v ABOVE v s ručením obmedzeným ABAÚJ – ABAÚJBAN European Grouping of Territorial Co-operation Ltd	Miskolc, HU	<u>HU</u> /SK	11/06/2010 (R)
17.	Pons Danubii EGTC	Komárno, SK	<u>SK</u> /HU	16/12/2010 (R)

Lp.	EUWT utworzone na granicach UE (Skrócona nazwa)	Siedziba	Państwa członkowskie	Data utworzenia (P – publikacja, R – rejestracja)
18.	Bánát - Triplex Confinium Limited Liability EGTC (EN)	Mórahalom, HU	HU/RO	05/01/2011 (R)
19.	Arrabona Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Közhasznú Csoportosulás (Arrabona EGTC Ltd.)	Győr, HU	HU/SK	07/06/2011 (R)
20.	„Linieland van Waas en Hulst” Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTC Linieland van Waas en Hulst)	Sint-Gillis-Waas, BE	BE/NL	15/06/2011 (R)
21.	GETC Euregio Tirolo - Alto Adige - Trentino	Bolzano / Bozen, IT	IT/AT	13/09/2011 (R) Okres: 15 lat
22.	Territorio dei comuni: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (Slo) e Občina Šempeter-Vrtojba (Slo) Območje občin: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (Slo) in Občina Šempeter-Vrtojba (Slo)	Gorizia, IT	IT/SI	15/09/2011 (R)
23.	GETC Pirineus – Cerdanya AECT Pirineus – Cerdanya	Saillagouse, FR	FR/ES	22/09/2011 (R)
24.	Agrupación Europea de Cooperación Territorial “Espacio Portalet”	Sabiñánigo, ES	ES/FR	03/06/2011 (R)
25.	Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás (Rába-Duna-Vág EGTC Ltd.)	Tatabánya, HU	HU/SK	10/12/2011 (R)
26.	GETC Eurorégion Aquitaine-Euskadi	Hendaye, FR	FR/ES	12/12/2011 (R)
27.	Európa-kapu Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás (Európakapu ETT) Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială Poarta Europa cu Răspundere Limitată (Poarta Europa GECT) (EGTC Gate to Europe Ltd.)	Nyíradony, HU	HU/RO	07/05/2012 (R)
28.	BODROGKÖZI Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás (BODROGKÖZI EGTC Ltd.)	Miskolc, HU	HU/SK	11/04/2012 (R)
29.	Novohrad-Nógrád Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás (Novohrad-Nógrád ETT) Európske zoskupenie územnej spolupráce Novohrad-Nógrád s ručením obmedzeným (EZÚS Novohrad-Nógrád) Novohrad-Nógrád European Grouping of Territorial Cooperation with Limited Liability (Novohrad-Nógrád EGTC)	Salgótarján, HU	HU/SK	21/12/2011 (R)
30.	Pannon Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (Pannon ETT) Panonsko evropsko združenje za teritorialno sodelovanje z omejeno odgovornostjo (Panonsko ETZ) Pannon European Grouping of Territorial Cooperation Ltd. (Pannon EGTC)	Pécs, HU	HU/SI	28/03/2012 (R)
31.	EGTC EFXINI POLI - Network of European Cities for Sustainable Development (EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network)	Achames Attica, EL	EL/CY/BG	02/08/2012 (R) Okres: 25 lat

Lp.	EUWT utworzone na granicach UE (Skrócona nazwa)	Siedziba	Państwa członkowskie	Data utworzenia (P – publikacja, R – rejestracja)
	European Urban Knowledge Network (EUKN) EGTC Limited (EUKN EGTC)	Haga, NL	NL/BE/CY/ CZ/FR/DE/ HU/LU/RO	03/12/2012 (P)
33.	GECT "Euregio Senza Confini r.l. – Euregio Ohne Grenzen mbH"	Triest, IT	IT/AT	21/12/2012 (R)
34.	Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością (EUWT TRITIA z o.o.) Evropské seskupení pro územní spolupráci TRITIA s omezenou odpovědností (ESÚS TRITIA s o.o.) Európske zoskupenie územnej spolupráce TRITIA s ručením obmedzeným (EZÚS TRITIA s.r.o.)	Cieszyn, PL	PL/CZ/SK	25/02/2013 (R)
35.	Gruppo Europeo di Cooperazione Territoriale (G.E.C.T) Parco Marino Internazionale delle Bocche di Bonifacio (P.M.I.B.B.) Groupement Europeen de Cooperation Territoriale (G.E.C.T) Parc Marin International des Bouches de Bonifacio (P.M.I.B.B.)	La Maddalena, IT	IT/FR	11/03/2013 (R) Okres: do 31/12/2080
36.	Sajó - Rima Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (Sajó-Rima ETT) Európske zoskupenie územnej spolupráce Slána - Rimava s ručením obmedzeným (EZÚS Slaná-Rimava) Sajó - Rima / Slaná - Rimava European Grouping of Territorial Cooperation with Limited Liability (Sajó-Rima / Slaná-Rimava EGTC)	Putnok, HU	HU/SK	03/04/2013 (R)
37.	European Grouping of Territorial Cooperation Via Carpatia Limited Európske zoskupenie územnej spolupráce Via Carpatia s ručením obmedzeným Via Carpatia Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás	Koszyce, SK	SK/HU	31/05/2013 (R)
38.	Parc européen / Parco europeo Alpi Maritime - Mercantour	Tende, FR	FR/IT	29/05/2013 (R) Okres: 50 lat
39.	GECT "Secrétariat du Sommet de la Grande Région" EVTZ "Gipfelsekretariat der Großregion"	Luksemburg, LU	LU/DE/BE/FR	28/08/2013 (P)
40.	EUWT TATRY z ograniczoną odpowiedzialnością EZÚS TATRY s ručením obmedzeným	Nowy Targ, PL	PL/SK	20/09/2013 (R)
41.	Európske zoskupenie územnej spolupráce Spoločný región s ručením obmedzeným Evropské seskupení pro územní spolupráci Společný region s omezenou odpovědností European Grouping of Territorial Cooperation Spoločný región limited	Senica, SK	SK/CZ	22/05/2013 (R)

Lp.	EUWT utworzone na granicach UE (Skrócona nazwa)	Siedziba	Państwa członkowskie	Data utworzenia (P – publikacja, R – rejestracja)
	Torysa Koriátolt Felelisségő Európai Területi Együtmöködési Csoportosulás (Torysa ETT) Európske zoskupenie územnej spolupráce Torysa (Torysa EZÚS) Torysa European Grouping of Territorial Cooperation (Torysa EGTC)	Sárazsadány, HU	<u>HU</u> /SK	09/10/2013 (R)
43.	Svinka Koriátolt Felelisségő Európai Területi Együtmöködési Csoportosulás (Svinka ETT) Európske zoskupenie územnej spolupráce Svinka (Svinka EZÚS) Svinka European Grouping of Territorial Cooperation (Svinka EGTC)	Tolcsva, HU	<u>HU</u> /SK	09/10/2013 (R)
44.	GECT 'Alzette-Belval'	Audun le Tiche, FR	<u>FR</u> /LU	13/02/2012 (P)
45.	Agrupación Europea de Cooperación Territorial Ciudades de la Cerámica, AECT limitada (AEuCC, AECT limitada)	Totana, ES	<u>ES</u> /FR/IT/RO	07/01/2014 (R)
46.	Agrupación Europea de Cooperación Territorial Eurocidade Chaves-Verín (Eurocidade Chaves-Verín, AECT) Agrupamento Europeu de Cooperação Territorial Eurocidade Chaves-Verín (Eurocidade Chaves-Verín, AECT) European Grouping of Territorial Cooperation Eurocity of Chaves-Verín (Eurocity of Chaves-Verín, EGTC)	Verín, ES	<u>ES</u> /PT	17/07/2013 (R)
47.	Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością CETC - Central European Transport Corridor	Szczecin, PL	<u>PL</u> /SE/HU	24/03/2014 (R)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: informacji zawartych na stronie www.porta.l.cor.europa.eu/egtc, Stan na dzień 30.08.2014 r.

Tabela 4**EUWT w fazie przygotowania**

Lp.	Nazwa	Status	Państwa członkowskie
1.	Medgidia - Silistra	Oczekuje na zatwierdzenie	BG/RO
2.	Eurocidade Valença do Minho Tui	Oczekuje na zatwierdzenie	ES/PT
3.	EUWT Novum	W przygotowaniu	PL/CZ
4.	THE ROUTE OF THE PHOCAEANS	W przygotowaniu	Brak danych
5.	Code 24	W przygotowaniu	NL/DE/CH/IT
6.	Európa közös jövő építő (Europe - building common future)	W przygotowaniu	HU/RO
7.	Euroregion Neißة-Nisa	W przygotowaniu	PL/CZ
8.	Trans-Oderana	W przygotowaniu	DE/PL
9.	ESPON 2020 programme	W przygotowaniu	EU 28 + 4
10.	Békés-Arad	Idea	RO/HU
11.	Pro Comitatu	Idea	SK
12.	Donauhansé	Idea	DE/AT/HU/RS/RO/BG/UA
13.	Euregio Meuse-Rhine	Idea	BE/NL/DE
14.	Corridor VIII	Idea	IT/AL/EL/MK/BG

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: informacji zawartych na stronie www.portal.cor.europa.eu/egtc, stan na dzień 30.08.2014 r.

Podsumowując powyższe opracowanie dotyczące Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej w kontekście nowej jakości współpracy transgranicznej warto podkreślić, iż połączenie elementów sprawdzonych (zachowanie dorobku INTERREGu, czyli podziału na trzy komponenty współpracy terytorialnej i sposobów finansowania przez Unię Europejską programów transgranicznych oraz utrzymanie rozwiązania, które pozwala na połączenie wspólnotowego instrumentu z krajowym systemem prawnym) z elementami innowacyjnymi (możliwość ustanowienia transgranicznej jednostki publicznej, która jest osobą prawną prawa wspólnotowego oraz możliwość udziału państw w EUWT) decyduje o tym, że ustanowienie wspólnego podmiotu prawa w postaci EUWT nie tylko wpisuje się w specyfikę współpracy transgranicznej, ale przede wszystkim pozwala na wyeliminowanie istniejących barier we współpracy transgranicznej oraz w konsekwencji na poprawę jakości prowadzonej współpracy poprzez podniesienie jej na wyższy poziom formalny i prawny.²¹

²¹ Zob. *Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej EUWT...*, op. cit., s.119.